Tortosa, tradició medieval i modernisme

PLAÇA I CARRER DE L'ÀNGEL, UN LLOC RIC I DINÀMIC DE LA CIUTAT

TEXT: JOAN FIGUEROLA
jfigueroa@coac.net

El 'Diari' presenta avui el quart lliurament de la sèrie 'Places i carrers porticats dels nostres pobles i ciutats' amb exemples de l'urbanisme medieval i el modernisme a Tortosa. **Joan Figuerola** és arquitecte (Figuerola-Gavaldà-Romera Arquitectes)

El carrer de l'Àngel, amb la plaça de l'Àngel al fons, al centre de la ciutat de Tortosa.
FOTO: JOAN REVILLAS

La reconquesta de Ramon Berenguer IV l'any 1148 representa per Tortosa una nova etapa de creixement i prosperitat econòmica que configura la ciutat medieval. Entre els segles XII i XV la comunitat jueva de Tortosa, situada als barris de Sant Jaume i Remolins, era una de les més importants de Catalunya i va tenir un paper destacat en l'economia de la ciutat. El nucli medieval de Tortosa és molt dens i queda estructurat per dos eixos principals definits pels carrers de la Rosa i de Montcada, que s'ajunten al carrer i plaça de l'Àngel.

Ja al segle XIII el Consell de la ciutat de Tortosa es proposa sanejar els serveis públics i renovar la trama urbana islàmica. La millora de la higiene i l'obertura de nous eixos viaris als eixamples medievals són actuacions d'ordenació urbana habituals en moltes ciutats i viles reconquerides del país. El llibre dels Costums de Tortosa de l'any 1272 regula aspectes higiènics dels carrers de la ciutat, com el clavegueram i en la construcció dels edificis: «Tot hom pot fer claveguera o estremera en son alberch». Així es va configurant un espai ric i dinàmic en la ciutat del segle XIV. L'eix definit per la plaça de la Font, la plaça de les Cols, el carrer de l'Àngel fins arribar a la plaça del mateix nom, és el centre de la activa vida social i de mercat de Tortosa. La seva proximitat amb el primitiu ajuntament, l'antic pont de barques comunicant amb l'altra riba del riu, la Llotja i l'antic barri de pescadors fan d'aquest lloc el veritable centre neuràlgic de la ciutat.

El segle XIV representa una època d'important empenta econòmica i demogràfica per a la ciutat, amb l'eixample dels barris de Santa Clara i el Garrofer dins del perímetre emmurallat. La ciutat medieval queda encaixada entre el riu Ebre, la muntanya de la Suda, el barri de Remolins i la traça aproximada de l'actual carrer de